Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, judecător - Valah Ciprian

Dosarul nr. 2ac-169/24

2-23041074-12-2c-21032024

D E C I Z I E

05 noiembrie 2024
municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

În componență:
Președintele ședinței, judecător Pulbere Ruxanda
Judecători Dulghieru Dorin și Cașcaval Andrei

examinând în procedură scrisă, apelul declarat de reprezentantul ”Briscomol Profesional” SRL, avocatul Guțu Tatiana,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată cu valoare redusă depusă de ”Briscomol Profesional” SRL împotriva ÎM ”Delmar Construction” SRL cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 19 iunie 2023,

c o n s t a t ă :

Pretențiile din acțiune:

La 20 martie 2023, SRL ,,Bricomol Profesional” a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva ÎM ”Delmar Construction” SRL, solicitând încasarea datoriei în mărime de 17.505 lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 1.465,14 lei și compensarea cheltuielilor de judecată compuse din 570 lei - taxa de stat, 332,85 lei – eliberarea extrasului și, 9.500 lei - asistența juridică.

În motivarea acțiunii reclamanta a menționat că, la 22 noiembrie 2022, în calitate de furnizor, a emis factura fiscală nr. EAE000029044 în sumă de 37.505 lei, pentru mărfurile achiziționate de pârât în calitate de cumpărător, plata urmând să fie efectuată la data emiterii facturii fiscale electronice, însă din cauza neonorării obligațiilor de plată de pârât, la 13 ianuarie 2023, SRL ,,Bricomol Profesional” a expediat o somație de plată ÎM ”Delmar Construction” SRL prin

care i-a solicitat executarea obligațiilor pecuniare în termen de 1 zi din momentul recepționării somației.

În acest sens, reclamanta a remarcat că, la 16 ianuarie 2023, debitorul a efectuat parțial plata pentru bunurile procurate în mărime de 20.000 lei, din suma datoriei de 37.505 lei, or, deoarece ÎM ”Delmar Construction” SRL nu a executat integral obligația pecuniară, la 06 februarie 2023, în adresa acesteia a fost expediată o somație repetată privind achitarea datoriei restante de 17.505 lei, în termen de 1 zi din momentul recepționării somației de plată.

Somația a fost recepționată de ÎM ”Delmar Construction” SRL la 10 februarie 2023, fapt confirmat prin avizul de expediere a scrisorii recomandate, respectiv, reclamanta consideră că a depus toată diligența și a întreprins acțiuni pentru soluționarea amiabilă a prezentului litigiu prin expedierea mesajelor, convorbirilor telefonice și ulterior expedierea a două somații de plată prin scrisori recomandate, însă pârâta până în prezent nu a întreprins acțiuni în vederea executării integrale a obligației asumate.

Respectiv, reclamanta a susținut că pârâta evită cu rea-credință onorarea obligațiilor de plată, iar reclamanta a epuizat tentativele extrajudiciare de soluționare a litigiului, respectiv protejarea intereselor reclamantului poate fi realizată doar în judecată.

Prin cerea din 14 iunie 2023, SRL ,,Bricomol Profesional” și-a concretizat pretențiile solicitând încasarea de la ÎM ”Delmar Construction” SRL, a dobânzii de întârziere în sumă de 1.977,07 lei și compensarea cheltuielilor de judecată compuse din 570 lei - taxa de stat și, 9.500 lei - asistența juridică.

Aprecierea primei instanțe:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 19 iunie 2023, cererea de chemare în judecată înaintată de SRL ,,Bricomol Profesional”, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Argumentele apelantei:

La 10 iulie 2023, SRL ,,Bricomol Profesional”, prin intermediul avocatului Guțu Tatiana, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 19 iunie 2023, iar la 22 martie 2024 a fost înregistrată cererea de apel motivată, prin care a solicitat casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri privind admiterea integrală a acțiunii înaintate.

În motivarea apelului s-a indicat că, prima instanță eronat a respins cererea de chemare în judecată prin prisma inexistenței unui contract între SRL ,,Bricomol Profesional” și ÎM ”Delmar Construction” SRL, or între părți au existat facturi fiscale acceptate și semnate de ambele părți, care pot înlocui raporturile stabilite printr-un contract și confirmă existența raporturilor juridice.

Mai mult ca atât, apelanta a remarcat că, prin cele invocate în referința depusă în prima instanță, ÎM ”Delmar Construction” SRL a recunoscut acțiunea în cauză și datoria imputată, iar prin urmare, instanța de fond în mod vădit ilegal a respins cererea de chemare în judecată.

Termenul de declarare a apelului:

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost pronunțat la 19 iunie 2023, iar cererea de apel a fost depusă la 10 iulie 2023, Colegiul civil constată că apelul a fost declarat în termenul legal.

Aprecierea instanței de apel:

Colegiul civil reține că, acțiunea înaintată de SRL „Bricomol Profesional”, a fost examinată în procedura cererilor cu valoare redusă, reglementată de capitolul XXII al Codului de procedură civilă (art. 276^2 -276^4).

În conformitate cu prevederile art. 276^2 Cod de procedură civilă, dacă valoarea cererii în cauzele de încasare a unei sume de bani nu depășește 10 salarii medii pe economie prognozate la data sesizării instanței, fără a se lua în considerare dobânzile, penalitățile, cheltuielile de judecată și alte venituri accesorii, această cerere se examinează ca cerere cu valoare redusă.

În acord cu prevederile art. 276^3 Cod de procedură civilă, procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă. Judecătorul poate dispune citarea participanților la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părți de a examina cererea în ședință publică.

Potrivit art. 276^4 din Cod de procedură civilă, instanța soluționează cauza și adoptă dispozitivul hotărârii într-un termen de cel mult 6 luni de la data depunerii cererii. Dacă, după ce i s-au comunicat cererea de chemare în judecată și înscrisurile anexate, pârâtul nu depune referință, soluționarea cererii se face în baza materialelor anexate la dosar. Hotărârea judecătorească adoptată se publică pe pagina web a instanței judecătorești și se comunică participanților la proces, inclusiv prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor. Hotărârea judecătorească poate fi atacată cu apel, care se examinează în condițiile prezentului cod. Deciziile instanței de apel nu se supun recursului, fiind definitive și irevocabile de la pronunțare. Instanța de apel examinează cererea de apel în procedură scrisă sau cu citarea participanților la proces, prevederile art. 276^3 fiind aplicabile corespunzător.

La caz, în adresa părților a fost expediată înștiințarea cu privire la examinarea apelului declarat de SRL ,,Bricomol Profesional” în lipsa participanților la proces, însă poziția intimatei, pe marginea cererii de apel nu a fost depusă.

Studiind lucrările cauzei în raport cu normele legale aplicabile speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră apelul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri, din următoarele motive.

În continuare, conform prevederilor art. 385 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, emițând o nouă hotărâre.

În conformitate cu prevederile art. 373 alin. (1), (2) și (5) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conținutul normelor de drept citate, Colegiul civil reține că sarcina instanței de apel derivă din dispozițiile art. 373 alin. (1), (2) și (5) al Codului de procedură civilă, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

Corespunzător prevederilor art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Dispoziția art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă statuează că, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele

care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

În corespundere cu prevederile art. 5 alin. (1) Cod de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

În fapt, conform materialelor cauzei s-a stabilit că, potrivit facturii fiscale nr. EAE000029044 din 22 noiembrie 2022, ÎM ”Delmar Construction” SRL a achiziționat de la SRL ,,Bricomol Profesional” mărfuri în sumă de 37.505 lei, care urma a fi achitată la data emiterii facturii fiscale electronice.

La caz, invocând faptul că, ÎM ”Delmar Construction” SRL și-a onorat parțial obligațiile contractuale, SRL ,,Bricomol Profesional” a înaintat prezenta cerere de chemare în judecată, concretizată pe parcurs, solicitând încasarea de la ÎM ”Delmar Construction” SRL a dobânzii de întârziere în sumă de 1.977,07 lei și compensarea cheltuielilor de judecată compuse din 570 lei - taxa de stat și, 9.500 lei - asistența juridică.

În materie de drept, instanța de apel menționează că, potrivit art. 774 alin. (1) Cod civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Conform art. 776 Cod civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Potrivit art. 858 alin. (1) și (2) din Cod, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

De asemenea, potrivit art. 861 alin. (1) și (2) Cod civil, în cazul în care termenul de executare a obligației nu este determinat și nici nu rezultă din natura acesteia, creditorul are dreptul de a pretinde oricând executarea ei, iar debitorul este îndreptățit să o execute oricând. Dacă datoria de a executa imediat nu rezultă din lege, contract sau din natura obligației, debitorul trebuie să execute obligația în termen de 7 zile din momentul primirii facturii sau a unei cereri echivalente din partea creditorului. Introducerea acțiunii în justiție față de debitor se asimilează cererii de executare din partea creditorului.

Complementar, conform art. 862 alin.(3) lit. a) Cod civil, în cazul în care termenul de executare a obligației pecuniare rezultate dintr-un contract prevăzut la alin. (1) sau (2) nu este determinat și nici nu rezultă din natura acesteia, obligația pecuniară trebuie executată în termen de 30 de zile de la data primirii de către debitor a facturii sau a unei cereri echivalente de plată.

Reieșind din circumstanțele de fapt constatate supra în raport cu prevederile legislației în vigoare, instanța de apel consideră că prima instanță neîntemeiat a concluzionat lipsa unor relații contractuale între SRL ,,Bricomol Profesional" împotriva ÎM "Delmar Construction" SRL, or, apariția raporturilor juridice dintre acestea, rezultă expres din acordul de voință realizat de ÎM "Delmar Construction" SRL prin, acceptarea facturii fiscale seria EAE00029044 din 22 noiembrie 2022 și achitarea către SRL ,,Bricomol Profesional", la 16 ianuarie 2023 a sumei de 20.000 lei și la 29 mai 2023 a sumei de 17.505 lei.

Mai mult ca atât, potrivit art. 60 alin. (2) Cod de procedură civilă, pe tot parcursul examinării cauzei, reclamantul este în drept să renunțe la acțiune, **pârâtul este în drept să recunoască acțiunea**, iar părțile pot înceta procesul prin tranzacție de împăcare.

În acest sens, Colegiul civil reține că, prin referința depusă în prima instanță, ÎM "Delmar Construction" SRL a recunoscut parțial acțiunea, ceea ce denotă nemijlocit și recunoașterea relațiilor dintre părți, or, prima instanță urma să soluționeze litigiul în cauză ținând cont de aspectul recunoașterii acțiunii de către pârâtă în raport cu drepturile și interesele legitime ale reclamantei.

În continuare, instanța de apel reiterează că, în urma achitării de către ÎM "Delmar Construction" SRL a datoriei conform facturii fiscale seria EAE00029044 din 22 noiembrie 2022, prin cerea de concretizare din 14 iunie 2023, SRL ,,Bricomol Profesional" a solicitat încasarea de la ÎM "Delmar Construction" SRL, a dobânzii de întârziere în sumă de 1.977,07 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Astfel, potrivit art. 942 alin. (1) Cod civil, în cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin. (2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.

Respectiv, dat fiind faptul că obligațiile ce rezultă din factura fiscală seria EAE00029044 din 22 noiembrie 2022 sunt pecuniare, iar cu referire la prevederile art. 862 alin.(3) lit. a) Cod civil, termenul de 30 zile de la data primirii de către debitor a facturii fiscale seria EAE00029044 din 22 noiembrie 2022, expiră la 22 decembrie 2022, însă materialele cauzei nu reflecta un calcul cert al dobânzii de întârziere cu începere de la această dată, Colegiul civil consideră că pretenția SRL ,,Bricomol Profesional" de încasare a dobânzii de întârziere pentru neachitarea în termen a sumei de 17.505 lei, urmează a fi admisă parțial și de a încasa de la ÎM "Delmar Construction" SRL în beneficiul SRL "Briscomol Profesional" suma de 1.056,29 lei cu titlu de dobândă de întârziere conform calculului prezentat la dosar, cu începere de la data de 31 decembrie 2022.

În altă ordine de idei, Colegiul civil menționează că, potrivit art. 82 Cod de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a pricinii.

Conform art. 90 lit. i) Cod de procedură civilă, cheltuielile de asistență juridică se atribuie la cheltuieli de judecare a pricinii.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) și (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului; Prevederile alin. (1) și (2) se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanță de apel, în instanță de recurs și în cadrul revizuirii.

La caz, dat fiind faptul că ÎM ”Delmar Construction” SRL a stins datoria pe care o avea față de SRL ”Briscomol Profesional”, doar după depunerea de către ultima a cererii de chemare în judecată, pentru care a achitat taxa de stat, urmată de achitarea taxei de stat pentru instanța de apel, iar în cadrul examinării cauzei în prima instanță, interesele reclamantei au fost reprezentate de avocatul Guțu Tatiana, pentru care de asemenea a achitat un onorariu, Colegiul civil consideră necesar de a încasa de la ÎM ”Delmar Construction” SRL în beneficiul SRL ”Briscomol profesional”, suma de 570 lei cu titlu de taxă de stat achitată în prima instanță, suma de 250 lei cu titlu de taxă de stat achitată în instanța de apel.

În context, potrivit art. 96 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Conform art. 96 alin. (1^1) Cod de procedură civilă, cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

De asemenea, Colegiul civil menționează că, pentru ca cheltuielile de asistență juridică să fie incluse în suma acordată trebuie să fie reale și necesare și să aibă un cuantum rezonabil. Pornind de la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru ca costurile și cheltuielile să fie incluse în suma acordată, urmează să se stabilească dacă costurile și cheltuielile au fost necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime (cauza Nilsen & Johnsen vs Norvegia).

Pornind de la practica CEDO, cheltuielile pentru asistența juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime. Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea

prezentării, de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, a documentelor justificative de executare a contractului de prestări servicii juridice astfel încât instanța să examineze obiectiv solicitarea părții, raportând la munca nemijlocită exercitată de avocat la examinarea acțiunii și aportul acestuia la examinarea cauzei.

În astfel de circumstanțe, luând în considerație durata examinării cauzei în fond, urmată de instanța de apel, aportul avocatului în raport cu complexitatea cauzei, precum și cuantumul revendicărilor din acțiune în comparație cu suma solicitată cu titlu de asistență juridică, Colegiul civil consideră oportun de a încasa de la ÎM ”Delmar Construction” SRL în beneficiul SRL ”Briscomol Profesional”, suma de 3.000 lei pentru asistență juridică, care reprezintă cheltuielile de asistență juridică, reale, necesare și rezonabile.

Luând în considerație circumstanțele de fapt constatate și normele de drept reținute supra, Colegiul civil ajunge la concluzia că apelul declarat urmează a fi admis, iar hotărârea primei instanțe casată, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii înaintate de SRL ”Briscomol Profesional” în formula reflectată supra.

În conformitate cu prevederile art. art. 385 lit. c), 389-390, 394 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e :

Se admite apelul declarat de reprezentantul ”Briscomol Profesional” SRL, avocatul Guțu Tatiana.

Se casează hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 19 iunie 2023, și se adoptă o nouă hotărâre în cauza civilă, prin care se admite parțial cererea de chemare în judecată cu valoare redusă depusă de ”Briscomol Profesional” SRL împotriva ÎM ”Delmar Construction” SRL cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată și anume:

Se încasează de la ÎM ”Delmar Construction” SRL, IDNO *****în beneficiul ”Briscomol Profesional” SRL, IDNO *****, suma de 1.056,29 lei cu titlu de dobândă de întârziere și cheltuielile de judecată în sumă de 570 lei cu titlu de taxă de stat achitată în prima instanță și suma de 250 lei cu titlu de taxă de stat achitată în instanța de apel, precum suma de 3.000 lei pentru asistență juridică, iar în total suma de 4.876,29 (patru mii opt sute șaptezeci și șase lei 29 bani) lei.

În rest, acțiunea se respinge ca neîntemeiată.

Decizia este definitivă și irevocabilă din momentul pronunțării.

Președintele ședinței,
Judecător Pulbere Ruxanda

Judecători
Dulghieru Dorin

Cașcaval Andrei